

De Serval

De serval is een middelgrote katachtige met zeer lange poten. Als je dit vergelijkt met andere katten, heeft de serval zelfs de **langste poten** van allemaal! Wat verder direct opvalt bij de serval zijn de grote oren. Hiermee kunnen ze prooi onder de grond horen bewegen.

In het Afrikaans heet de serval "**Tierboskat**" (Tier betekent: met ronde vlekken en strepen). Sommige mensen noemen de serval ook wel '**mini-cheeta**'. Dat komt omdat beide dieren een soort zelfde vacht (met stippen) hebben.

Helaas zijn er nog heel wat mensen die een serval als **huisdier** willen houden, ook in Nederland. Gelukkig is het vanaf 1 juli 2024 **niet meer toegestaan** om als particulier een serval als huisdier aan te schaffen. Veel servals eindigen namelijk in een opvangcentrum omdat ze niet geschikt zijn als huisdier; het zijn wilde dieren.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de serval te houden?	3
Wat voor soort dier is de serval?	3
Verschillende soorten servals?	4
Basisinformatie over de serval	5
Hoe ziet de serval eruit?	6
Waar leeft de serval?	7
Hoe leeft de serval?	8
Hoe gaat het met de serval?	10
Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de serval?	10
Waarom zou het erg zijn als de serval uitsterft?	11
Wat kun jij doen om de serval te helpen?	12
Wat doet Stichting SPOTS?	13
Leuke weetjes	14
Links	15

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de serval te houden?

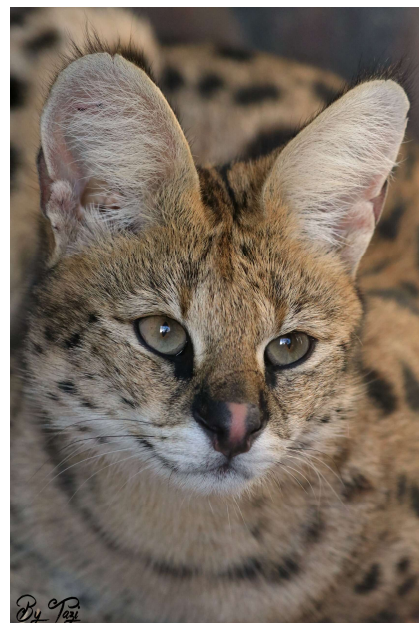
Omdat de serval zo'n mooi dier is en omdat er steeds minder servals op de wereld zijn. Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de servals en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de serval een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kunt doen om de serval te helpen.

Wat voor soort dier is de serval?

De serval behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en ook de serval. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

De serval heeft ook een wetenschappelijke naam. Deze is vaak in het **Latijn**. De wetenschappelijke naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. De wetenschappelijke naam van de serval is **Leptailurus serval**.

Verschillende soorten servals?

Je kon al lezen dat alle dieren een **wetenschappelijke** naam hebben. Deze is voor de serval **Leptailurus serval**. Soms zie je daarachter nog een **derde** naam, bijvoorbeeld **Leptailurus serval serval**. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan.

De serval komt namelijk in een heel groot gebied voor en die gebieden **verschillen** vaak heel veel van elkaar in **landschap** of **temperatuur**. Een serval die bijvoorbeeld in Zimbabwe leeft (dat is in het zuiden van Afrika), leeft in hele **andere omstandigheden** dan een serval in bijvoorbeeld Nigeria (in West Afrika). Daarom zien servals er in verschillende gebieden iets **anders** uit. Het zijn verschillende **ondersoorten**.

Nu is er vaak discussie over hoeveel ondersoorten er zijn. De **IUCN** (een belangrijke organisatie die helpt dieren te beschermen) stelt dat er maar **één** soort serval is. Volgens hen zijn er geen ondersoorten. Andere wetenschappers zijn het daar niet mee eens. Zij zeggen dat het leefgebied van de serval te groot is om maar 1 soort te hebben. Zij denken dat er in ieder geval drie ondersoorten zijn. Er moet dus nog veel onderzoek naar gedaan worden.

Basisinformatie over de serval

Stam: Chordata (gewervelden)
Klasse: Mammalia (zoogdieren)
Orde: Carnivora (vleeseters)
Familie: Felidae (katachtigen)
Geslacht: Leptailurus
Soort: serval
Lichaamslengte: gemiddeld 59-100 centimeter;
Staartlengte: gemiddeld 28-38 centimeter;
Gewicht: gemiddeld 7-18 kilo.
Mannetjes zijn over het algemeen groter en zwaarder dan de vrouwtjes.

Levensverwachting: 13 - 20 jaar in gevangenschap, in het wild worden ze meestal minder oud.

@gui00878 van Getty Images Signature via Canvas

Hoe ziet de serval eruit?

De serval is een middelgrote katachtige met grote oren en hele lange poten. Als je dit vergelijkt met andere katten, heeft de serval zelfs de **langste poten** van allemaal!

Staart

De serval heeft een opvallend kort staartje met zwarte ringen en vlekken..

Vacht

De vacht is licht,- of geelbruin met ronde, zwarte vlekken. Sommige van die vlekken lopen over in strepen. De buik is (vuil)wit van kleur zonder markeringen.

Kop

De kop van een serval is klein, vergeleken met het lichaam. Opvallend zijn de grote oren die aan de achterkant zwart zijn met een witte vlek in het midden.

Poten

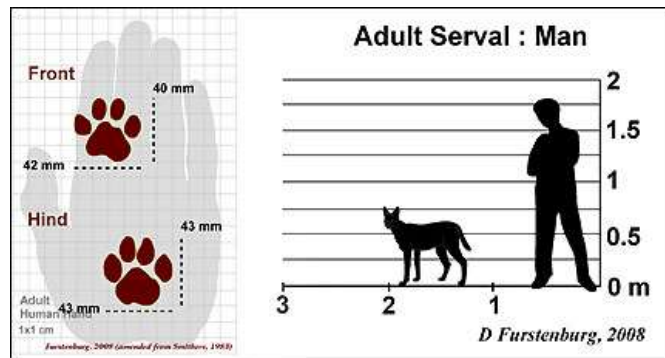
De serval heeft hele lange poten die bedekt zijn met zwarte vlekken. Die lange poten zijn handig, omdat de serval zo makkelijker over het hoge gras kan kijken tijdens het jagen.

Servals kunnen prooien onder de grond horen bewegen dankzij hun extreem gevoelige gehoor en grote, onafhankelijk van elkaar draaiende oren. Deze werken als radarschotels en kunnen de kleinste geluiden opvangen.

Er zijn ook servals gezien met een vachtpatroon van fijne, dichte (kleine) vlekken (zie foto hiernaast) in plaats van de grote, duidelijke vlekken. En er komen ook best veel zwarte servals voor (er zijn dan nog wel steeds vlekken te zien). De vacht heeft zich dan aangepast aan het leefgebied waar het dier leeft; het biedt een betere camouflage.

Op het plaatje hiernaast kun je zien hoe groot de serval is in vergelijking met een volwassen man. Aan de linkerkant van het plaatje zie je ook de voetafdrukken van de voorpoot en de achterpoot van een serval in vergelijking met de hand van een volwassen man. Je ziet dus dat de serval niet zo groot is.

Waar leeft de serval?

De serval komt alleen voor in **Afrika**. In het plaatje kun je aan de groene kleur zien waar ze in Afrika voorkomen. De serval leeft vooral ten zuiden van de Sahara, een grote woestijn, en in West-Afrika. Een klein aantal servals leeft in Noordwest Afrika, zoals Tunesië.

De serval leeft in verschillende gebieden, zoals op **savannes**. De savanne bestaat uit gras, met af en toe een boom. Maar de serval houdt ook van waterrijke gebieden, **wetlands** genoemd. Dit betekent letterlijk 'natte landen'. Hier vindt hij kikkers, slangen en vissen; dieren die hij graag eet naast muizen en ratten. Het hoge gras en de dichte struiken in vochtige gebieden, vaak in de buurt van water, bieden ook goede bescherming en schuilplaatsen voor de serval om prooi te besluipen en te bespringen.

Je vindt de serval ook nog in open bossen maar in ieder geval niet in woestijn of hele droge gebieden. Het is belangrijk voor de serval dat er in ieder geval **hoog gras** is waar hij leeft, want daar zoekt hij zijn prooi. Zo kan hij ongezien dichterbij sluipen...

Hoe leeft de serval?

Servals leven meestal alleen, dat wordt ook wel **solitair** genoemd. Alleen een moeder leeft samen met haar jong. Maar agressief gedrag tussen servals is zeldzaam. Mannetjes hebben de voorkeur om elkaar te vermijden in plaats van elkaar aan te vallen. Daarom verspreidt de serval aan de rand van het gebied waarin hij leeft (**territorium** genoemd) plas en poep om zijn geur te verspreiden. Zo geeft hij aan dat dit zijn gebied is.

Mochten de dieren elkaar wel treffen, zal de serval zich allereerst groot proberen te maken door op de tenen te gaan staan, met gekromde rug. Bij agressie maakt de serval grommende en blaffende geluiden waarbij met de klauwen wordt uitgehaald. In ieder geval is de serval vrij **luidruchtig**: ze blazen, spinnen en sissen. Onderaan deze spreekbeurt, bij de links, kun je het geluid van een serval horen.

Servals zijn vooral **actief** in de schemering en de nacht. Vrouwtjes met jong lijken echter hun gedrag aan te passen naar meer activiteit overdag; zeer waarschijnlijk om zo andere roofdieren te vermijden. Als het overdag heet is, rust de serval vaak in verlaten **aardvarkholen** of onder schaduwrijke struiken.

Voortplanting

Tijdens de paartijd komen de servals wel bij elkaar. Er is niet echt een specifiek seizoen waarin een serval jong krijgt hoewel er wel vaak gezien wordt dat jong geboren worden in de natte seizoenen. Dan is er namelijk meer prooi te vinden.

Als het vrouwtje **krols** is (dat betekent dat ze klaar is om te paren), roept ze met luide kreten naar een mannetje. Ook wrijft ze overal tegenaan met haar geurklieren en spuit ze met urine. Zo ruikt het mannetje dat het vrouwtje klaar is om te paren. Na ongeveer **65 tot 75** dagen worden er **1 tot 4** jonge servals geboren. Die jonge servals worden ook wel **kittens** genoemd. De kittens zijn bij de geboorte nog helemaal blind. Om ervoor te zorgen dat de kittens veilig zijn, versleept de moeder ze steeds naar nieuwe schuilplaatsen.

Als de kittens vier tot vijf weken oud zijn, krijgen ze voor het eerst vlees van de moeder. Als de jongen ongeveer **1 jaar** zijn, gaan ze weg bij hun moeder en beginnen ze hun eigen leven. Als de jongen twee jaar oud zijn kunnen ze zelf ook kittens krijgen. Dit noemen we **geslachtsrijp**.

De jacht en de prooien van de serval

De serval is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij alleen vlees eet. De dieren waarop de serval jaagt, worden **prooien** genoemd.

Servals jagen vooral op **kleine knaagdieren**, zoals muizen en ratten. Maar ze eten ook vissen, kikkers, reptielen en hazen. De serval loopt tijdens de jacht voorzichtig door het hoge gras. Door de lange poten, heeft hij een goed uitzicht. Als hij iets hoort, sluipt hij er op af. Dan neemt hij een enorme **sprong** en landt op de prooi met zijn voorpoten! Er zijn niet veel kattensoorten die deze techniek gebruiken om prooien te vangen. Servals kunnen ook hoog springen; hierdoor kunnen ze vogels uit de lucht plukken. Servals plukken de vogels kaal voordat ze deze opeten.

Er is vaak gezien dat servals een '**kat en muis**' spel spelen met hun gevangen prooi. Ze doden het vaak niet direct maar spelen er eerst mee; net als onze eigen huiskat.

In dit plaatje zie je hoe een serval bovenop zijn prooi springt.

Wist je dat...

De serval zijn ritme aanpast aan de prooi? Dit betekent dat wanneer er veel prooien zijn die overdag leven, de serval ook overdag jaagt. Als er veel prooien zijn die 's nachts leven, gaat de serval ook in de nacht jagen.

Soms leven de prooien ook onder de grond. De serval graaft dan de prooi uit, en met zijn lange voorpoten trekt hij de prooi uit zijn hol. Als de serval een grotere prooi te pakken heeft, dan begraaft hij deze vaak als hij het niet in 1 keer kan opeten. Zo heeft hij later nog een lekker maaltje.

Servals eten soms ook kippen van boeren, die zijn daar natuurlijk niet zo blij mee...Het zorgt ervoor dat veel servals door boeren worden gedood. Zij zien in het dier een 'plaag'.

Hoe gaat het met de serval?

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

De serval staat ook op deze lijst, en heeft de status '**niet bedreigd**'. Dit betekent dat er nu nog geen gevaar is dat hij zal uitsterven. Maar, er zijn nog helemaal niet veel onderzoeken gedaan naar de serval. Zo wordt dit dier niet beschermd in de landen waarin hij leeft. En dat zorgt ervoor dat veel servals bejaagd of gedood worden.

Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de serval?

Verlies van leefgebied - Doordat er steeds meer mensen komen, worden de steden groter, komen er meer wegen, en zo blijft er steeds **minder ruimte** voor de natuur. En dus ook minder leefruimte voor de serval. Zo kan de serval minder makkelijk aan wilde prooien komen. Vooral nattere gebieden, zogenaamde wetlands, worden steeds kleiner. En hier leven nu juist veel prooidieren, waar de serval op jaagt. Ook met de graslanden (savanne) gaat het niet zo goed. Hier laten de boeren hun koeien op grazen, of ze verbranden het gras. Zo kunnen ze er gewassen op verbouwen maar zo blijft er steeds minder gebied over voor de serval om prooien te zoeken.

Jacht - Er wordt best veel op servals gejaagd. Dit doen mensen voor de mooie **vacht**. Die vachten worden gebruikt als mantel bij ceremoniële gebeurtenissen bijvoorbeeld. Maar specifieke lichaamsdelen van servals worden ook gebruikt in traditionele medicijnen. Sommige mensen denken dat specifieke lichaamsdelen van dieren zoals de serval, helpen om ziekten en kwalen te genezen.

Conflict met mensen - Omdat er minder prooidieren zijn voor de serval, eten ze wel eens een kip van een boer. Die is daar natuurlijk helemaal niet blij mee. Uit **wraak** schieten de boeren dan vaak de serval dood of ze vergiftigen ze. Onderzoekers zeggen dat er heel veel servals op deze manier gedood worden. En dat is ook gemakkelijk omdat servals bijna nergens beschermd zijn.

De serval als huisdier

Er is nog iets gek aan de hand met de serval. Sommige mensen vinden het leuk om zo'n kat als huisdier te hebben! Maar servals zijn helemaal **niet geschikt als huisdier**! Servals worden groot en sterk, en kunnen dan levensgevaarlijk zijn voor kinderen! Ook worden servals niet zo goed zindelijk als de gewone huiskat. Ze sproeien overal urine, om iedereen te laten weten dat zij de baas zijn. Dat is natuurlijk niet echt lekker in je huis!

Servals zijn echte wilde katten, en daarom hebben ze in een huis snel last van stress. Voor hem is het dus helemaal niet leuk om als huisdier gehouden te worden.....

Waarom zou het erg zijn als de serval uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar 1 onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed. En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

© M&W

Wat kun jij doen om de serval te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de serval te **helpen**. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de serval geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de serval.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **serval-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van servals zien.
- Laat **filmpjes** van servals zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

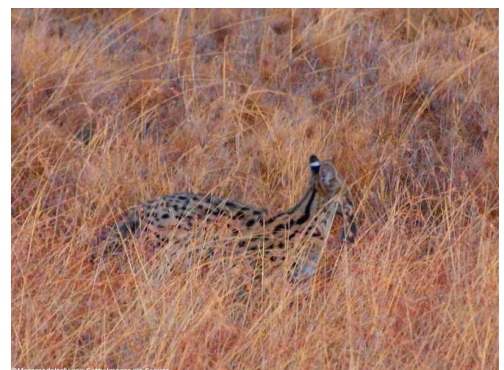
Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de serval** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de serval** steunen. Het geld kan je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de serval. In de mail die we gestuurd hebben, zit ook een A4 'organiseer een kattendag'. Hierin staan leuke acties die jij en je klasgenoten kunnen uitvoeren om de serval te helpen.

www

Op deze site vind je meer informatie:

<https://stichtingspots.nl/kids-corner/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Knuffelfarms

Veel mensen bezoeken in Afrika en Azië projecten waar je kunt **knuffelen** met jonge tijgers en/of leeuwen. Deze dieren worden hiervoor speciaal gefokt en er wordt verteld dat deze dieren, als ze groot zijn geworden, worden teruggeplaatst in het wild. Maar dat kan helemaal niet! Dieren die gewend zijn geraakt aan mensen, kunnen niet voor zichzelf zorgen. Daarnaast is het heel erg zielig om te knuffelen met jonge leeuwtjes of tijgers. De dieren worden namelijk al heel vroeg weggehaald bij hun moeder. En dat is verdrietig voor beide.

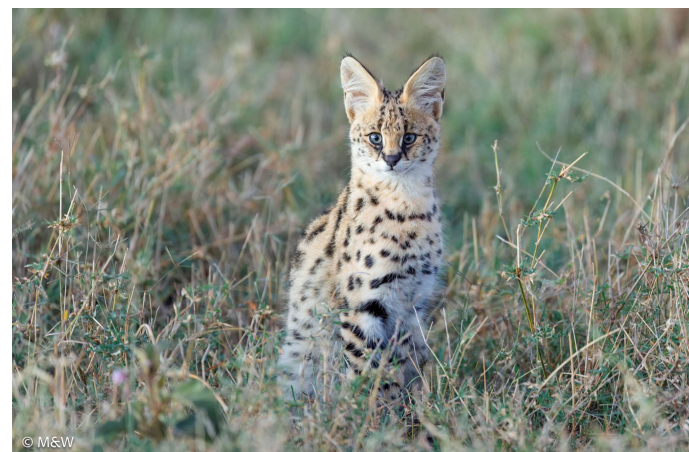

Stichting SPOTS geeft daarom voorlichting over dit onderwerp. **Knuffelfarms** noemen wij deze plaatsen waar je kunt knuffelen met dieren zoals leeuwen en tijgers. Wij willen duidelijk maken dat knuffelen met roofdieren zoals leeuwen en tijgers, helemaal niet goed is. In de flyer die je ontvangen hebt in de email, is meer informatie terug te vinden over dit onderwerp.

Er is zelfs een aparte website waar je alles kunt lezen:

<https://knuffelfarms.nl/>

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- 🐾 Servals hun grote oren gebruiken als een soort schotels? Ze kunnen precies horen waar een geluid vandaan komt en hun oren hier zelfs naar richten.
- 🐾 Er een kattensoort bestaat die ontstaan is uit een kruising tussen een serval en een gewone huiskat? Deze kattensoort heet de Savannah. Deze kat is speciaal gefokt voor mensen die graag zo'n dier in huis hebben. Het blijft de vraag of dit goed is want de Savannah heeft dus wild bloed. En dat kan problemen geven.
- 🐾 De serval ook kan zwemmen? Zo kan hij ook vis vangen. Toch blijft een serval het liefste op land.
- 🐾 De serval ook wel 'mini-cheeta' wordt genoemd? Dit is vanwege zijn stippen want die heeft een cheeta ook heel veel.
- 🐾 Een serval wel 4.000 knaagdieren eet per jaar?
- 🐾 Een serval wel vier meter ver kan springen? En wel drie meter hoog!

Op deze foto zie je een serval. De foto is genomen met een **cameraval**. Onderzoekers plaatsen deze camera's op een plek waarvan ze denken dat een bepaald dier daar voorkomt. Als een dier dan langs de camera loopt, wordt er een foto genomen. Zo kunnen onderzoekers een heleboel gegevens verzamelen, zoals welke dieren er voorkomen, hoeveel, waar ze vooral voorkomen enz.

Door dit soort foto's weten we nu ook dat er in sommige gebieden in Afrika, servals leven met een heel speciaal vlekkenpatroon. Deze dieren hebben hele fijne, dichte (kleine) vlekken in plaats van de grote, duidelijke vlekken die vaker voorkomen bij de serval. Dit patroon van fijnere vlekken biedt een betere camouflage in dichtbegroeide gebieden.

Links

WWW

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- 🐾 <http://www.stichtingspots.nl/index.php?page=387>
- 🐾 [http://nl.wikipedia.org/wiki/Serval_\(katachtige\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Serval_(katachtige))
- 🐾 <http://www.roofdieren.info/index.php/land-roofdieren/serval>
- 🐾 <http://dier-en-natuur.infonu.nl/dieren/83758-de-serval-een-kat-maar-geen-huisdier.html>

Op YouTube kun je veel **filmpjes** van de serval vinden, waaronder deze:

- <https://www.youtube.com/watch?v=aKeBUlvfnAw&t=295s>
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=iBUJrdKG9jc>
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=gRE8BPdBK78>
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=7HZiID6jGgU&t=419s> (geluiden katten waaronder serval)

Stichting SPOTS
LP van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
Tel: 06-4094 7232
<https://stichtingspots.nl/>
<https://knuffelfarms.nl/>

Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

